

JOSEP GRAU BOVÉ

El sentit de l'orientació

Obra finalista del II Concurs de Relats Breus de la UAB
«L'Autònoma en 3.000 paraules»

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Publicacions

El sentit de l'orientació de Josep Grau Bové és una de les dues obres finalistes del II Concurs de Relats Breus «L'Autònoma en 3.000 paraules», convocat per la Universitat Autònoma de Barcelona, i que té com a objectiu promoure, entre els estudiants, la creació literària i contribuir a dinamitzar la vida cultural de la UAB.

© del text: Josep Grau Bové, 2011

© de l'edició: Servei de Publicacions de la UAB, 2011

Fotografia de la coberta:
CC Jordi Sardà, 2010

Edició:

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Publicacions

Edifici A. 08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

Tel. 93 581 10 22

Fax 93 581 32 39

sp@uab.cat

www.uab.cat/publicacions

1

Poc abans d'arribar a l'Autònoma el tren va tremolar una mica i la gent va començar a aixecar-se. Es movien pesadament, com si la vibració els hagués despertat de la migdiada. Les tres noies que seien davant meu van abandonar la seva conversa, encallada des de feia dues parades en les mateixes quatre frases. El tren encara no frenava: la primera vibració la provoca un revolt trampós, no pas els frens, però tot sovint fa aixecar tothom com si ja haguéssim arribat a l'estació, i a vegades penso que hi han posat aquest revolt expressament.

Com que les noies ja no xerren em quedo sense distracció. Una tarda, tot tornant, em vaig posar a pensar quantes converses podia arribar a sentir dins del tren. Vaig i torno cada dia, el tren sempre va ple, i sempre tinc al voltant cinc o sis persones en grups de tres, de dos o d'un, això fa dues o tres converses per viatge, cinc o sis al dia, vint-i-cinc o trenta a la setmana, uns quants milers de converses l'any. Prop de dues-mil converses o fragments de conversa caçats a l'aire; i de totes —ja he arribat, si fa o no fa, a la meitat de la quota anual—, no en recordo ni una.

Les portes s'obren, els estudiants ens descarreguem amb eficàcia, i com un eixam ens dirigim a les escales. Des de dalt, abans de baixar cap a la sortida, contemplo el tràfec dels meus companys que ja fan cua a les portelles automàtiques: mà-butxaca-tiquet-ranura-porta-mà-butxaca, la seqüència es repeteix rítmicament i amb sordina, i com en el claqué, els ballarins ballen la música que

toquen. Avui és un dels dies que un parell d'homes flanquegen la multitud i escruten el procés amb els ulls adormits i una armilla fluorescent.

Baixo per sumar-me a la festa i, quan em trec el tiquet de la butxaca interna, descobreixo que ruc que puc arribar a ser després de dinar: he tornat a pagar amb un bitllet d'una sola zona. Sé automàticament que no pagaré la multa, que me les empecaré per estalviar-me les desenes d'euros que pot costar. En condicions normals, m'hauria limitat a sortir darrere de qualsevol estudiant apressat i poc procliu a indignar-se. Però no puc fer-ho mentre els homes fluorescents vigilen. Decideixo retrocedir i simular que espero el tren fins que els guàrdies s'esfumin.

Descobreixo llavors que no soc l'únic despistat de l'estació. Gairebé tots els estudiants ja han travessat les portes, tots menys una noia que posa i treu el tiquet un cop i un altre, confusa. Per alguna raó, cap dels dos vigilants es dirigeix a atendre-la, potser perquè té cara d'oriental i cap d'ells no vol posar a prova el seu anglès. Però ja està perduda: tard o d'hora li assenyalaran sol·lícits la màquina blava que emet gentilmente «Tiquets de sortida», i l'obligaran a introduir-hi el tiquet incriminant. Jo sóc tímid i em costa preguntar a les velles si volen ajuda per travessar el carrer, però el destí va voler que la noia oriental es girés just abans que l'últim passatger sortís, i la seva mirada suplicant es va creuar amb la meva. Instintivament vaig fer-li un gest amb la mà i vaig dir-li: «Come here!». Vaig sentir-me ridícul un microsegon més tard.

Però ella va venir. Va seguir-me fins a l'andana, lluny de la vista dels vigilants. «Hi!», em va dir. El meu anglès made in How I met Your Mother no era gaire bo, i tot i que volia explicar-li el meu pla, pre-

sentar-me i quedar com un cavaller, només vaig poder dir-li que we wait until they go. Ella es deia Ling. De seguida va arribar el tren següent i no va caldre esperar més. Els guàrdies ja no hi eren i vam baixar plegats. Ella va entendre que havia de seguir-me.

No és el meu costum, però per assegurar-me el tret davant de la Ling vaig demanar-li al noi de davant meu si podíem passar darrere seu. Potser una mica orgullós de ser un bon còmplice, ens va dir que sí, i vam passar fàcilment, tan bé que les portes semblaven dissenyades per colar-s'hi.

Baixem cap a la plaça Cívica, i ella camina a una passa o dues de mi. Una mica més lluny del que seria normal. Penso que potser l'he irritada. Una vegada vaig robar una postal quan anava amb uns coneguts xinesos i van deixar de parlar-me. Havia passat el mateix? Potser ella s'esperava alguna cosa més legal?

La situació em semblava una mica estranya i el meu jo més tímid em va dir que toqués el dos. «I have to go to the library», vaig dir. Ens vam separar sense fer-nos dos petons perquè no sabia si fer-los estava bé o malament, tampoc no li vaig demanar el número de telèfon, ni l'adreça del facebook, i probablement tampoc no vaig ser simpàtic. A la biblioteca, mentre mirava el correu, repassava aquesta llista d'omissions i em meravellava, un cop més, de poder arribar a ser tan ruc.

Vint minuts més tard vam tornar a trobar-nos. Semblava acalorada i tenia uns quants cabells despentinats a prop de l'orella. «Hi!». Era evident que s'havia perdut. Una mica abruptament, va preguntar-me: «Seminar room 121?». A mi no em sonava de res, però sabia on eren les aules 120 i escaig. Sabent que els passadissos són una mica confusos, per dir-ho d'alguna manera, i que aquest és un

país de cartells petits, vaig pensar que seria capaç d'acompanyar-la-hi. No ho vaig ser. El que semblava fàcil va resultar molt difícil, i això que he sigut monitor de colònies durant molts anys. Vaig pujar, vaig girar a la dreta, vaig travessar la porta, i em vaig trobar la 122. Pel camí havia vist la 119, i la 120, i tot i tenir la sensació incòmoda d'haver-me saltat la 121, sabia que havia mirat els números de totes les portes.

—Are you lost, eh? —va dir-me—. The teacher said 121 clearly! —va dir assenyalant un correu imprès (en color, val a dir) amb la informació pertinent subratllada. Vaig decidir acompanyar-la al despatx del professor en qüestió, un tal Dr. Miquel Borrull. Vaig trobar-lo fàcilment.

—No han pogut assistir a la classe? —va dir-me estranyament divertit—. No passa res. Ho penjaré tot al campus virtual. Teniu campus virtual? Si no, us enviaré tota la informació al correu. No hi ha cap problema.

—D'acord. Gràcies. Però de totes maneres..., on és la classe? —vaig dir amb el meu orgull ferit d'escolta.

—No l'heu trobada i voleu tornar a intentar-ho? —va reiterar absurdament—. És molt senzill quan t'aprens una mica la Facultat. Vosaltres pugeu al segon pis per les escales del fons; després dels lavabos, a la dreta, gireu pel passadís i passeu tres torretes, i llavors trobareu una porta verda.

«Thanks a million!», em repetia la Ling després. Em vaig guanyar un intercanvi de correus, fàcebooks, mòbils, i tots els vincles digitals que se'm van acudir. Em va fer dos petons, i no em va costar gens —així que no ho explicaré com si fos èpic— demanar-li si volia fer un cafè amb mi algun dia. Ens vam separar i jo vaig anar a classe.

La Universitat es va anar buidant. A l'hora de marxar-ne, abans d'agafar el tren, vaig decidir —va decidir el meu orgull robat d'escolta— comprovar per última vegada l'existència de la classe 121. Mentre seguia les instruccions del professor (escales del fons...), vaig creuar-me amb quatre ànimes comptades. Un estudiant asiàtic que mirava a banda i banda desconcertat. Què té la UAB, que absorbeix els sentits de l'orientació? Pels amples passadissos i per les escales interminables, ressonen les sabates d'estudiants desorientats. Els distingeixes pel pas descompassat, perquè s'aturen i tornen a començar, s'apropen i s'allunyen. Vaig pujar les escales, vaig passar les plantes, una o dues portes, i vaig topar-me el número 123 altra vegada. Aquell vespre tampoc no vaig trobar l'aula 121.

A vegades penso que la UAB només la veus tal com és, en tot el seu esplendor i amb tots els seus errors, un parell de dies a la vida. El primer d'aquests instants de lucidesa és el dia que hi arribes per primera vegada. Quan baixes del tren amb una maleta enorme, o hi arribes amb l'institut en un autocar, quan t'hi deixen amb cotxe perquè és el primer dia i així no et perds: quan saps que aquella serà la teva universitat durant els pròxims infinits anys. Llavors veus una universitat enorme, un camp gegantí per explorar, ple de muntanyes, de carreteres, de coses que pugen i baixen i de gent que es creua. La Universitat és immesurable, i entens immediatament que t'hi perdràs un cop i un altre. Però, per forta que sigui aquesta impressió, la fascinació i la por no duren sempre. A poc a poc, un passadís es converteix en el teu passadís, un edifici en el teu edifici, unes taules de bar en aquelles taules de bar, un racó en el teu racó, i una màquina de cafè en la màquina de cafè on aquell dia vas prendre aquell

café. La Universitat es fa petita, la meravella i el gegantisme es dissolen.

L'altre dia lúcid és el del retorn de l'Erasmus. No la veus diferent perquè tornis més llest ni més crescut (això és una llegenda urbana, en realitat tornes més ruc, més impacient i més cregut). La veus diferent perquè ara hi trobes tots els francesos, alemanys i italians prou afortunats de ser d'Erasmus a Barcelona. I en la seva confusió, en la seva irracional alegria per viure, fer-se fotos i riure de bajanades..., t'hi sents identificat. Et recorden els teus mesos a l'estranger, el desordre del teu pis i el poc que això t'importava. I en certa manera —com a mínim a mi em va passar!—, veus la UAB a través dels seus ulls: com un lloc on tu també podries ser d'Erasmus. La Ling tenia una mica d'aquestes dues coses: la desorientació i la novetat, i crec que em sentia a prop d'ella, amb aquella proximitat que no es mesura en metres.

2

L'endemà el meu orgull d'escolta va tenir l'absurda idea d'imprimir un mapa de la UAB. Vaig anar directament al despatx del Dr. Borrull amb la intenció de fer-li senyalar la localització precisa de l'aula i deixar tancat d'una vegada el problema. Vaig trucar a la porta i vaig obrir-la sense esperar resposta, com sempre faig. Però ell no hi era.

Sense poder evitar-ho, vaig entrar i vaig tancar la porta darrere meu. Per alguna raó el dia anterior no m'havia fixat en la decoració del despatx. Lluny de ser un dels habituals cubicles impersonals, era ple de quadres que m'eren familiars. Vaig apropar-m'hi: en un dels quadres, uns homes donaven

voltes sense parar per unes escales que pujaven, pujaven, pujaven i pujaven i acabaven al mateix nivell inicial. Els vaig reconèixer: eren quadres d'Escher. En un altre, una espècie de crustacis plegables passejaven per un laberint de rampes i escales sense dret ni revés. Aquelles visions em van provocar una sensació d'estranya coincidència. Al prestatge dels llibres, vaig trobar-hi uns quants títols força intrigants: *Localització i deslocalització cartesians*, *Teoria de la indeterminació espaciotemporal* de Shrödinger...

—Eh! Què hi fas, aquí? —el Dr. Borrull va irrompre al seu despatx.

Vaig tartamudejar alguna cosa sobre el mapa, l'aula, la porta oberta i sobre que jo l'esperava. Crec que no vaig fer servir verbs.

—Fora d'aquí! Fora del meu despatx! Quina educació és aquesta! Com et dius? Fora!

No li vaig respondre. Quina reacció més exagerada! Havia de trucar a la Ling immediatament i explicar-li el que havia vist. Ella estava fent un cafè amb uns quants companys. Un d'ells, que es deia Ivanov, semblava impacient per veure'm. La Ling li havia explicat el nostre problema d'orientació, i a ell li havia passat una cosa similar: no havia trobat enlloc l'aula 300-A de la Facultat de Medicina. M'ho va voler ensenyar; vam quedar en sortir de classe.

Mentre caminàvem cap a la Facultat, l'Ivanov no va deixar de xiular «Hey Jude». Tot i que al principi em va fer gràcia, de seguida ho vaig trobar irritant. No cal dir que, efectivament, l'aula 300-A també va resultar introbable. Després, ja que hi érem, vaig demanar-li que m'acompanyés a buscar la 121. Vaig pensar que potser ho veuria amb uns altres ulls. Però res. Vam caminar tot el passadís al ritme desafinat de «Hey Jude» i no vam trobar l'aula. De

tornada, la cançoneta ja m'estava cansant, i estava pensant com dir-li a l'Ivanov que parés de xiular quan vaig tenir una revelació. Vaig agafar-lo pel braç i vaig aturar-lo. Érem al principi del passadís.

—Acaba de xiular, finish the song!

Tal com m'esperava, encara faltava una frase per acabar-la. S'havia quedat encallat quan diu «take a sad soooong» i li faltava «and make it beteeEeer». No havia tingut temps d'acabar-la, el passadís era més curt que la cançó. Però resulta que caminant en l'altra direcció, de les escales fins al final del passadís, jo l'havia escoltat sencera. Podia ser? Vaig recórrer el passadís comptant els meus passos amb cura. En feia trenta. Després vaig comptar els de l'Ivanov: també trenta. Llavors vam comptar-los en direcció cap a la sortida: vint-i-cinc passos. El passadís, efectivament, era més curt d'anada que de tornada.

Vaig anar sol al tren. Em sentia intel·ligent per la meva descoberta i, en certa manera, no acabava de ser conscient del que significava. No sabia com pensar-hi. Feia fred, i em vaig posar les mans a la butxaca. Va ser sota l'edifici de Psicologia quan vaig descobrir que em seguien. Vaig aturar-me: un noi amb caputxa i roba fosca se m'acostava, i em va semblar que apartava la mirada. Caminava de pressa i va passar de llarg. Ara el seguia jo, o en tot cas caminava darrere seu. Quan vam arribar a la plaça Cívica va entrar a la botiga de laminadures.

No era difícil lligar caps. Mentre em feia els espaguetis, vaig començar a imaginar-me tota una teoria de la conspiració: els mapes d'Escher, els estudiants de primer i d'intercanvi perduts, l'home que em seguia, el passadís de longitud variable. Connexions evidents entre fenòmens absurds. Al facebook vaig explicar-ho a la Ling. Va ser ella qui em

va suggerir que compartís la meva troballa. Potser més que res per ordenar les idees, vaig escriure un correu on explicava tot el que havia observat, incloent-hi la visita al despatx del professor Borrull. També oferia la meva pròpia interpretació. Jo no em sentia ridícul ni estrany, llavors. Estava convençut que l'experiència no m'enganyava.

Jo mai havia no sigut gaire actiu al sindicat d'estudiants, per no dir gens. Però, com que sentia la necessitat —i la responsabilitat, i l'orgull d'escolta— d'abordar el problema, vaig enviar-los el correu a ells i els vaig suggerir que comentessin el punt a la seva pròxima reunió. Bé, posats a fer, també vaig enviar el correu, una mica reescrit, als de la meva classe. De fet, al final, vaig acabar enviant un correu pel facebook a tota la gent de la Universitat que hi tinc agregada: amics, coneguts i saludats. Satisfet, vaig baixar a llençar la brossa.

Em va enxampar desprevingut. De sobte, algú va aparèixer darrere meu i va arrambar-me contra el contenidor. Es va treure la caputxa i em va mostrar una horrible cicatriu que li travessava la cara. Era el noi que em seguia. Tenia uns trenta anys i semblava un personatge d'*El senyor dels anells*.

—Escolta'm bé, nano. Escolta'm bé. Sé el que has observat. Sé el que saps. Ara per ara no corres perill. Ho has dit a ningú?

Li vaig dir que no, evidentment.

—Sort —va dir ell—. Que segueixi així, oblida't de tot el que has descobert, no tornis a posar els peus al passadís de l'aula 121.

Mentre parlava em tirava un alè fètid i uns quants capellans a la cara. Em feia una mica de mal. A poc a poc va anar afluixant i em va deixar respirar una mica. Em va donar el seu número de telèfon:

—Si tornes a veure res d'estrany, truca'm a mi. Només a mi.

—Qui ets? —li vaig preguntar.

—Em dic Pep. Vaig ser becari al primer projecte de disseny i deslocalització espacial. Saps de què et parlo, oi?

Vaig fer veure que ho sabia perfectament només per treure-me'l de sobre. Un cop al pis, vaig buscar al Google Scholar i al Google Patents allò del Design for Spatial Deslocalization. Vaig trobar-hi un article: «Sobre la indeterminació i la deslocalització de monedes de diferents valors en el mecanisme de les màquines de cafè». Entre els autors, hi figurava el nom Borrull. Vaig llegir-me'l: era incomprendible. Era ple de complicades fórmules i esquemes estranys. Però allà ho tenia. Vaig buscar els altres autors: n'hi havia que havien marxat a l'estranger, d'altres encara eren professors de la UAB. Un d'ells resulta que treballava al sincrotró. Què significava tot allò? No podia creure'm que fos el primer a descobrir aquella mena de conspiració desorientadora.

3

L'endemà vaig llevar-me amb una resolució. Trobaria l'investigador del sincrotró i resoldria definitivament el problema del passadís. Vaig anar a l'Schlecker a comprar una cinta mètrica. Ho mesuraria exactament. Era aviat, l'aire era fresc i el sol, brillant i amable: la primavera s'avançava. La llum dins del tren era màgica i em vaig sentir feliç. Em vaig imaginar resolent l'enigma, apareixent al diari. Quan vaig arribar a l'estació, vaig deixar que el sol de la UAB em toqués als ulls tancats. Vaig

baixar les escales com un rei, vaig posar el tiquet a la màquina, i me'l va retornar (pip!). Ho vaig tornar a intentar (pip!).

Inequívocament, era un tiquet de dues zones (pip!). Tothom ja s'havia escolat fora de l'estació, i jo era l'únic que hi quedava. Què coi passava? No m'hi havia fixat abans: avui també hi havia dos guàrdies. Vaig dirigir-me a un d'ells per ensenyar-li el tiquet, i el segon també va acostar-se a mi. Portaven ulleres de sol, tenien un gos. Vaig tenir por: vaig virar i vaig pujar les escales. A dalt hi havia dos guàrdies més. Sense córrer, calmats, van unir-se als altres. Tots quatre em seguien per l'andana. Llavors vaig sentir el senyal de tancament de portes i instintivament vaig entrar dins del tren. Les portes es van tancar.

Per cert, per què el tren encara era a l'andana? Va començar a avançar, direcció Sabadell. Vaig treure el mòbil, vaig trucar al becari boig del dia abans. Comunicava. La Ling també comunicava. El número no està disponible. Em vaig asseure. El sol, interromput pels arbres, semblava enviar un codi morse. El tren accelerava. Jo era l'únic passatger del vagó. Darrere meu, passes. No em vaig moure ni un pèl.

—És aquest? —va dir una veu d'home.

No hi va haver resposta, potser li van respondre amb el cap. Jo no volia girar-me. El sol m'enlluernava. Vaig sentir un «clec» inconfusible: havien amartellat una arma.

Vaig tancar els ulls i vaig tenir una visió: els passadissos de la UAB seguiran plens de passes perdudes, de mirades suplicants. Els estudiants arribaran tard a les classes, o no hi entraran mai. Mil xinesos vagaran pels passadissos com ànimes, com vapor. Les monedes s'esfumaran dins les màquines, els

llibres amb un sol exemplar seguiran introbables. Els objectes es faran fonedissos, les persones, les converses, es volatilitzaran. Jo desapareixeré, seré traslladat a l'aula 121, a l'aula 300-A, al lloc on cauen totes les monedes d'un cèntim quan et poses l'anorac massa de pressa. M'esfumaré com unes grapes a la paperera, el meu record es perdrà en l'abisme del temps com les llàgrimes es perden sota la pluja. Vaig somriure, i tot va desaparèixer.

Josep Grau Bové viu a la Masó, a prop de Tarragona, i sempre es perd pels passadissos de la Universitat. És enginyer químic i actualment estudia Història de la Ciència en una aula molt difícil de trobar. Va néixer el 1987 i fa temps que escriu coses de tota mena, sobretot contes. Va escriure *El sentit de l'orientació* per advertir, de manera encoberta, dels perills que amaga l'arquitectura surrealista de la UAB.